

Sveriges Lärares yrkande för avtalsrörelsen 2025

Lärarna är skolväsendets mest betydelsefulla resurs och satsningar på utbildning är avgörande för att möta tidens samhällsutmaningar. För att Sverige ska kunna möta framtidens utmaningar och bibehålla internationell konkurrenskraft krävs ett starkt och resurssatt skolväsende som premierar kunskaper för framtiden.

I avtalen under senare år har centrala parter uttryckt gemensamma ambitioner. Dessa har dock i allt för liten utsträckning lett till konkreta förbättringar för Sveriges Lärares medlemmar, med fortsatt hög arbetsbelastning och sjunkande förtroende för partssystemet som följd. Sveriges Lärares medlemmar i alla skolformer och driftsformer kräver nu avtal som gör en avgörande skillnad och ger goda förutsättningar och balans i uppdraget för den enskilde.

Ett ökat nationellt ansvarstagande är en absolut nödvändighet för likvärdighet och hög kvalitet. För att nå dit krävs en långsiktig prioritering nationellt och lokalt. Sveriges Lärare förväntar sig att alla våra motparter deltar i rustandet av Sveriges skolväsende. Vi är beredda till samarbeten och göra gemensam sak med arbetsgivarorganisationer, regering och riksdag för ett väsentligt ökat nationellt ansvarstagande.

Förändrade demografiska förutsättningar med mindre barnkullar ger möjlighet att stärka kvaliteten och andelen behöriga/legitimerade och får inte ses som en generell dimensioneringsfråga.

Sveriges Lärare vill ta ett långsiktigt ansvar för ökad kvalitet i skolväsendet, men för att det ska vara möjligt krävs nationella regleringar som alla parter ska leva upp till.

Detta yrkande omfattar förbundets alla medlemsgrupper i alla skolformer och verksamheter.

Arbetsmiljö, arbetsbelastning och friskfaktorer

Belastningen för lärare i alla skolformer och verksamheter hotar såväl kvaliteten i undervisningen och hälsan hos den enskilde, som arbetsgivarens långsiktiga kompetensförsörjning. Det råder stor obalans mellan krav och förutsättningar, där lärare inte i tillräcklig utsträckning får använda sin tid och kompetens till det som gynnar barn och elevers lärande. Finansieringen är varken tillräcklig eller träffsäker. Förutsättningarna för den enskildes kärnuppdrag måste säkras i lag och/eller avtal, med väl avsatt individuell tid för det undervisningsanknutna arbetet samt begräsningar av grupp- och klasstorlekar.

Ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete är en grundförutsättning för det systematiska kvalitetsarbetet. Vedertagna och beforskade friskfaktorer nyttjas och prioriteras som grund för lokala avtal om tillämpning av centrala avtal. Arbetsorganisation och bemanning måste ske med fokus på balans mellan uppdrag och förutsättningar i alla skolformer och verksamheter.

Sveriges Lärare yrkar därför

- att tjänsteplaneringen stärks och kompletteras med nationellt reglerat tak för mängden undervisning liksom faktorer som skapar balans mellan undervisning och individuellt

Sveriges Lärare

Box 17061, 104 62 Stockholm • Peter Myndes backe 16, Stockholm • 077-515 05 00
slarare.se/kontakt • Bg 5932-4509 • Org. nr 802540-5542

undervisningsanknutet arbete för varje enskild lärare samt att innehållet i undervisningsanknutet arbete definieras partsgemensamt på centrala nivå.

- att nationella riktlinjer tas fram för hur många elever en studie- och yrkesvägledare ansvarar för likväl som faktorer som skapar balans i arbetet mellan vägledning och individuellt vägledningsanknutet arbete
- att all dokumentation utöver den som de nationella styrdokumenterna kräver ska bestämmas av lärarna själva i alla skolformer.

Parterna behöver också gemensamt kräva av regeringen

- att skolväsendets förutsättningar och likvärdighet ska stärkas genom ökat statligt ansvarstagande för finansiering och resursfördelning, liksom ökad regelstyrning av skolväsendets kvalitetsfaktorer, tex grupp- och klasstorlekar.

Professionsutveckling

Genom införandet av ett nationellt professionsprogram stärks lärares, möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling där den enskilde läraren måste få inflytande över den egna kompetensutvecklingen. Det lägger grunden för en utvecklad arbetsorganisation genom differentierade och kvalificerade tjänster och därmed möjligheter till en bättre löneutveckling. Parterna måste implementera professionsprogrammet så att de faktiska förutsättningarna för den enskildes deltagande säkras. Även studie- och yrkesvägledarna måste få inflytande över den egna kompetensutvecklingen.

Sveriges Lärare yrkar därför

- att skolväsendets förutsättningar och likvärdighet ska stärkas för att få bättre balans och kvalitet på huvudmannanivå
- att skyldigheten att vid nyanställning anställa respektive vid nedskärningar behålla legitimerade och behöriga lärare tydliggörs i avtal
- att villkoren för deltagande i professionsprogrammet säkras
- att alla legitimerade lärare erhåller kontinuerlig, årlig, adekvat ämnesfortbildning för att kunna upprätthålla värdet på legitimationens ämnesbehörighet
- att den enskilde läraren och studie- och yrkesvägledaren måste ges ett reellt inflytande över den egna kompetensutvecklingen och kompetensutvecklingsplaneringen
- att tid för kompetensutveckling tydliggörs i avtal för lärare och studie- och yrkesvägledare i alla skolformer och verksamheter
- att arbetsorganisationen utvecklas så att lärares kompetens och erfarenhet används ändamålsenligt och relaterar till professionsprogrammets meriteringssystem
- att ytterligare partsgemensamma insatser görs för att ge full effekt av parternas omställningsavtal och det statliga omställningsstudiestödet
- att tid sätts av i tjänsten för såväl den nyutexaminerade som för den legitimerade lärare som introducerar denne.

Parterna behöver också gemensamt kräva av regeringen

- att staten tar ett ökat ansvar för ett likvärdigt utbildningssystem genom ökad finansiering och ett reformerat finansieringssystem med sektorsbidrag för skolväsendet
- att skollagen skärps avseende skyldigheten att anställa behöriga lärare och beivrar avsteg från densamma.

Lön och andra ersättningar

Utbildningspremien för lärare är bland de lägsta på arbetsmarknaden. Utbildning ska löna sig och att vara behörig/legitimerad måste märkas i lönekuvertet. Löneutvecklingen under yrkeslivet är för svag och erfarenhet värderas inte på det sätt som det borde. Senare års relativlöneförlust har förvärrat situationen ytterligare.

Vi ifrågasätter lönesystemets legitimitet, liksom tanken om ständiga effektiviseringar. Vid sidan av individuell yrkesskicklighet måste i större utsträckning behörighet, erfarenhet, ansvar och meritering premieras. Löneprocessen utgår från partsöverenskommelser baserat på löneavtalet och måste bli tydlig för både arbetsgivare och arbetstagare. Arbetsorganisation och lönestruktur behöver utvecklas för att möjliggöra både lönekarriär och utveckling i yrket, vilket krävs för att göra det attraktivt att bli och förbli lärare.

Sveriges Lärare yrkar därför

- att lärares relativlöner kraftigt stärks under avtalsperioden gentemot arbetsmarknaden i övrigt
- att en tydlig löneprocess säkras i löneavtalet, som grund för en lönesättning byggd på legitimitet, delaktighet och transparens där överenskomna och kända kriterier som ansvar, behörighet, erfarenhet, meritering och ämneskompetens premieras
- att äldre lärares procentuella löneutveckling under avtalsperioden ska vara lägst i nivå med övriga kollektivets och att därmed en adekvat löneutveckling över hela yrkeslivet kan säkras såväl som att återskapandet av en relevant lönestruktur stöds
- att erfarna och äldre medarbetares löneutveckling genom hela yrkeslivet säkerställs
- att alla krontalsersättningar räknas upp med märket, obegränsad rätt till betald ledighet för mödravårdsundersökningar tydliggörs, karensavdraget tas bort för anställda inom avtalsområdet, adekvat ersättning säkras för nyttjande av egen bil i tjänsten liksom deltagande i totalförsvaret.

Förutsättningar för förhandlingarna

Med detta yrkande som grund avser Sveriges Lärare att bedriva konstruktiva och resultatnriktade förhandlingar i syfte att stärka det nationella ansvarstagandet för skolväsendet, med förväntningen att möta en motpart med motsvarande uppdrag.

Sveriges Lärare förbehåller sig rätten att senare precisera, justera och/eller komplettera ovanstående yrkanden liksom om avtalsperiodens längd.

I det avtal som tecknas ska parterna säkra ett gemensamt ansvarstagande för avtalets implementering genom att partsgemensamt ta fram ett stödmaterial, tolkningsskrifter samt FAQ kopplat till det nya avtalet.

Om det sker förändringar i lagstiftning under avtalsperioden som påverkar parternas avtal ska förhandlingar upptas.

För Sveriges Lärare

Enligt uppdrag